

Program.

Od časa do časa se oglasi zdaj v tem, zdaj v onem časniku »objektivni« opazovalec in kritik Orjuna, ki vneto študira skozi njemu dopadljivo pobarvana očala, naš pokret in končno izreče svojo nepristransko ter strogo objektivno sodbo s stereotipnim epilogom: »Orjuna je zdrav in popolnoma potreben pokret, ampak eno napako ima, ki je pomanjkanje programa. To pa je tudi vzrok, da se da le prečesto zavajati mladeniški vročkrvnosti svojih članov.«

Ta zaključni refren je postal že naravnost znanca vseh kritikov Orjuna. Uporabljajo ga privrženci skrajne levice enako radi, samo malo po svoje zavito in primerno svoji zmešani ideologiji, kakor pristaši skrajnega konservatizma. Toda ko pogleda človek stvari do dna, šele vidi, kako malo pazljivosti in kako mnogo zaletlosti vlada danes med krogi onih, ki sedaj na sodne stolce in dele sodbo ostalim.

V tej funkciji nas nepristano napadajo, da smo pokret brez programa in da je vse naše delo in samozrtvovanje le plod mladeniške in omladinske energije, ki preveva naše vrste. Poleg tega kardinalnega očitka pa razpolagajo ti kritikastri še s celim registrom orjunaških hib in napak, ki bi jih morala Orjuna odstraniti. Priznamo radevolje, da smo v svojem zanosnem zaletu pri ustanavljanju organizacij napravili marsikatero taktično in tehnično napako, ki pa jo tudi pripoznamo in da se je pomešalo v naše vrste mnogo materiala, ki bi spadal vse drugam, kot v redove poštenih nacionalistov. Kdor pa je s poštenim namenom in brez predsodkov zasledoval vse naše dosedanje delo v svrhu izboljšanja teh prilik, mora pripoznati, da smo že mnogo izčistili in da smo pokazali v tem oziru najboljše voljo.

Ako pa pogledamo tem kritikom nekoliko bolj do dna, takoj vidimo, da se niso navzlic svojem visokocutenemu razmotrivanju poglobili niti najmanj v pokret in ideologijo jugoslovenskega nacionaliz-

ma ter da obče niso prečitali niti statutov in programa Orjuna.

Resnica je, da nismo nikoli prenašli važnosti našega programatičnega delovanja in udeleževanja, ker je naš program zvezan že tako samoposebi z našim delom in nacionalistično prakso, da smo smatrali za absurdno neprestano se sklicevati na program, ki smo ga že vršili.

Zato pa smo bili že tudi od početka nasprotniki dosedanje taktike naših političnih strank, ki nepristano hvalijo svoje pisane programe in slepe narod z avtonomijo, državnostjo in tisoč enakimi programatičnimi zahtevami. Pri vsem tem pa uganjajo najhujši centralizem in prodajajo državnost in jugoslovenstvo v svojem programu za sklado leče.

Jugoslovenski nacionalisti nismo nikoli izpraševali po programih, ker nam je bil naš program uveljaviti in uresničiti integralno edinstvo jugoslovenskega naroda, naravnost evangelij in vera, ki je nam ni bilo potrebna še posebej naglašati, ker jo nosi vsak posamezni naš član že itak v srcu. Storili pa smo pri tem to napako, da nismo dovelj energično in smotreno razširjali ter propovedovali svojega evangelija med narod. Vendar pa nas opravičuje pri tej napaki ves naš nastanek in razvoj, ki je dal brez manifestov in brez širokoustnih slavnosti, pokret jugoslovenskega nacionalizma, ki navzlic temu že danes prekaša po silni in moči stare in ukoreninjene stranke s kilometrskimi programi in ogromnimi manifestacijskimi zbori.

Zategadelj pa še enkrat ponovno opozarjamo vse, ki so nas že in ki nas še hočejo kritizirati, da naj si preje pridobe popolno razumevanje in poznanje temeljev, na katerih stoji ves naš pokret. Potem pa naj se lotijo kritiziranja našega programa in dela, pa bodo prišli do čisto drugih zaključkov kot sedaj in sodili Orjuna res z objektivnega stališča.

IVAN GAČNIK:

Poglavje o morali.

Najprej — in to takoj — pa morajo iz uradov izginiti orjunska znaki.

»Nova pravda« z dne 30. avgusta 1924, št. 35.

s tem, da je šel iskati korito k drugim strankam in je od takrat pa do danes menda absolviral že kar tri.

Ko je bila ustanovljena Orjuna, ni bilo za nacionaliste, včlanjene pri narodni socialistični stranki niti kakoga vprašanja o tem, kako stališče naj zavzame stranka proti Organizaciji jugoslovenskih nacionalistov. To stališče je bilo po njihovem mnenju fiksirano že v strankinem programu. Tembolj jih je osupnilo, ko so generali okrog »Nove pravde« Orjuna pozdravili skoro tako kakor »Slovenec«, in se od začetka bolj sramežljivo, kasneje pa očitno začeli obregavati ob njo. Seveda ni bila Orjuna dobrodošla njim, ki so bili namenili narodnost sebi v eksploatacijo, da bi iz nje črpači svoje osebne koristi. Takrat so pravi nacionalisti, ki so bili v stranki in so spregledali to grdo igro, vložili svoj veto. Imeli so tega »narodnega socializma« dovolj in ker so videli pravi nacionalni socializem, ki ne služi osebam, ampak ideji oživotvorjen v Organizaciji jugoslovenskih nacionalistov, so izvajali posledice. In slovo jim ni bilo težko.

Politična nemoralnost voditeljev te »narodne« stranke je bila sama kriva, da ta stranka danes še komaj živetari na papirju. Zdravo in dobro zrno je bilo vrženo na gnilobna in smrtiljiva tla in je radi tega moralo vzeti konec. Gospodje okrog »Nove pravde« bodo morali s kislimi obrazi sami to priznati, če vzamejo v roke članske izkaze prejšnjih let in štejejo številne črne križe pred posameznimi imeni.

Ko so prišli trboveljski dogodki, smo »Novo pravdo« že precej dobro poznali; radi tega nismo bili preveč razočarani, ko je ta »narodna« stranka žrtve naše nacionalne ideje s tako lahkoto prešla in obžalovala samo »nesrečnega Fakna«. Niso še sicer upali z očitno besedo na dan, vendar pa so namigavali in pripravljali pot uni besedi, ki jo je prineslo njihovo uradno glasilo dne 30. avgusta 1924.

Nam nacionalistom je to prav in prav hvaležni smo »Novi pravdi« za njeno točno deklaracijo. Z narodnostjo in nacionalizmom se ne da slepomišiti in enkrat mora biti tega konec. Odkritosrdno povedano: nacionalisti si nismo niti v sanjah mislili, da bomo morali kdaj oddati o narodno-socialistični stranki tako mnenje. Sedaj, ko so nam podali točno formulacijo svoje narodnosti, smo pa vseeno zadovoljni, ker se bomo vsaj znali izogibati garjevih

ove, ki hodijo žalibog med nami in katerih glasilo je »Nova pravda«.

Dobro poznamo tudi vzroke, ki so dovedli gospode okrog »Nove pravde« do gornjega odkritosrdnega priznanja. Sami se morajo zavdati, da so ti vzroki in nagibi tako grdi, nemoralni in špekulativni, da jih ne bodo nikdar priznali.

Ob desetletnici sarajevskega atentata in ob šestletnici zmage jugoslovenski nacionalne misli nad našimi tisočletnimi zatiranci smo morali nacionalisti gledati, kako mori in zavratno kolje brezdomovinska nacionalna sodruga one, ki se priznavajo k jugoslovenski nacionalni ideji. Gledati smo morali, kako barantajo s to državo, ki smo jo mi nacionalisti ustvarjali, protidržavni, ničvredni populi. Gledati smo morali, kako poulična druhal sežiga, zasramuje in skrni jugoslovensko državno zastavo, simbol onih tisočerihih nacionalistov, katerih kosti leže v Dobrudži, ob Drini in po celem svetu. Zreti smo morali, kako se vrača v Jugoslavijo, zgrajeno od nacionalistov, prokleti izdajca, propalica, ki je goden za vešala, kot triumfator nam v posmeh... In gledati moramo, kako je pri nas za kraljevega ministra človek, čegar rok se drži nedolžna kri stoterih srbskih sirot...

V teh sramotnih časih so se znašle v objemu vse propalice. Začeli so besno gonjo proti nacionalistom, Državi, kralju in proti vsem, kar nam je sveto. Dobro so vedeli in vedo, da se to delo v Jugoslaviji danes nagraduje in da najdejo samo na ta način dopadajenje v očeh Onega, od čegar milosti se drži današnja vlada. In tekmovali so »Slovenec«, »Avtonomist«, »Straža« itd. Ko so gospodje okrog »Nove pravde« videli, da utegnejo oditi praznih rok, če ne pljunjejo še pravočasno na nas nacionaliste, so pripravili za nas debel pljunek in ga izpljunili dne 30. avgusta 1924. Za »Slovencem«, »Avtonomistom« in »Stražo« se je priplazila kot majhen pišček »Nova pravda« in nas povohala. Zaradi njene mladosti in njenega otročjega cvilenja, bi se najraje ne bili zmenili za njo, ker nas njeno cvilenje ravno toliko zanima, kakor lanski sneg. Toda to tečno njeno vpikavanje nam preseda in zato je upravičena brca v njen predolgi jezik.

Vi politični kramarji, ki se nazivate narodne socialiste, ali ste že kdaj nastopili proti onim, ki nosijo v uradih razne klerikalne, udarniške, narodno-socialistične, Lenineve in druge znake? Ali smo res mi prvi, ki ste jim v svoji donkišot-ski megalomaniji napovedali boj? Revšeta, ali Vas ni sram takega pojmovanja morale? Kakšne uspehe ste hoteli s tem doseči? Ali ste se hoteli rehabilitirati s svojo že davno zavoženo politiko s tem, da pljunete na Orjuna in da se s tem izjavite javno za oni »sporazum«, ki ga pridigujejo naši klerikalci, macedonski kačaki in ludalo, ki se imenuje Radič? Povemo Vam, da ste pogrešili, ker ste prišli prepozno s to izjavo, da bi mogli vse te uveriti o svoji lojalnosti. Pri Radiču boste še ljub temu magari — ker to je glasom izjave Radičeve službene naziv slovenskih pripadnikov njegove čovječanske mirovnosti — nam ste pa tudi dovelj pokazali svojo »narodnost«. Bojimo se za Vas, da ne boste mogli ne naprej, ne nazaj vsled Vaše »narodne« politike. Za živeti bo premalo, za umreti preveč...

Ali veste Vi brezglavci, kaj je ideja, ki usmerjuje vse delo, hotenje in stremiljenje človeka, ki ga usposobljuje, da doprinaša največje žrtve, vse za ono edino zadoščanje, ki mu ga nudi srce? Ali veste, kaj je prepričanje, porojeno iz nepokvarjene duše, ko smrtnoranjeni nacionalist v zadnjem trenutku svojega življenja poprosi za nacionalni prapor, da se z njegovim poljubom preseli v večnost?

Ne, Vi tega ne razumete in ne morete razumeti, ker preplitka je Vaša duša. Radi tega si tudi najbrž ne morete razlagati, odkod ta moč Organizacije jugoslovenskih nacionalistov, da je ne more omajati stotero »Slovenec« in »Avtonomistov«, najmanj pa še Nova pravda.

Dobro je, da ste se izdali in da ste kot »narodna« politična stranka označili naš nacionalistični znak, kot znak zločincev, ki bi moral edini po Vašem mnenju iz vseh uradov. Sedaj ste nam sami priznali, da smo redili kačo na svojih prslah in nam boste oprostili, da »

Dobroslav Jevdjevič.

Naročajte „Pobedo“!

EDINO

JUHAN

nadomesti in prekosi okus in redilnost mesa v hrani.

Le oni, ki redno oglašuje, ta sigurno napreduje!

Kdor pa noče inserirati, ta ne more konkurirati!

Kupuj pri temu, ki inserira, da konkurenco se podpira!

Ta, ki ne oglašuje, kupcev ne potrebuje.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno Kolinsko cikorijo domači izdelek.

treba, kadar se prične že res s provokacijo, da prinese tudi resničnih in pozitivnih uspehov. Občutil pa je Vojvodinec, da mu more dati te prednosti samo Orjuna. Po mojem mnenju se je celo ravno v Vojvodini prvo pojavil in občutil pozitivni cilj jugoslovenskega nacionalizma, ki je politično in gospodarsko konsolidirana edinstvena država; v kateri bodo odprte vse poti uspehu in nezavisnosti vsakemu socialnemu, verskemu in plemensko enakopravnemu Jugoslovenu.

V Vojvodino so zanesli Orjuna nosilci našega unitarizma Dalmatinci. Ko so jih videli delati je obšla predvsem Jugoslovene iz Bosne in Srbije, dočim ni pronicala v jedro vojvodinske mase. Glavni vzroki njenega uspeha so bili predvsem mladostni zalet in energija. Prezirajoče malenkostne partijske obzire, ne štedeč sebe, so prvi Orjunaš v Vojvodini prav točno spoznali svoje sovražnike irententno paratizem in korupcijo in nastopili proti njim, brez posebnega izbiranja sredstev. »Intelektualci« so nazivali njene prve nastope »brutalnostie«, dočim pa je v narodu čisto drugače odjeknilo sramotno zigosanje Rade Pašića in batine popa Blaška v Subotici. Patriotsko ogorčenje Orjuna je pogodbilo v istem času nosilce korupcije in srbskega separatizma s predstavnikom hrvatskega šovinizma in papeške reakcije. Led je bil prebit. Energija nam je priborila respekt, a borba proti obema plemenskima ekstremoma pa sim-

patijo. Svobodoljubni elementi so pričeli z osnovanjem Orjun, v katere so vstopali vsi poštenu in nezavisni Jugosloveni, posebno pa omladina. Teško in naporno je bilo delo! Najbolje se to razvidi iz tega, da je bilo potreba celo leto silne borbe za oblasti in jugoslovenskim meščanstvom, da so se odstranili čisto madžarski napisi, kar je v drugih krajih opravilo ljudstvo spontano samo že takoj ob osvoboditvi. Za preganjanje korupcije in za zigosanje defetizma je bil potreben samostojen in neodvisen tisk. Vojvodina je dala takoj tri orjunaške liste z nakladdo preko dvanajst tisoč izvodov, ki so obranili dostojno pokret in od katerih živi in se prav dobro razvija »Vidovdan«, navzlic vsem oviram. Ta močni tisk najboljše kaže moč ideje. Orjuna, ki so jo imenovali »importirana biljka«, je dala tri svoje liste. Srnao pa, ki so jo kasneje rekrutirali radikali iz sedemdeset tisoč svojih volilcev, ni zamogla imeti niti enega. Za obveščavanje in razširjanje naše misli med narodne mase pa je bilo treba shodov in agitatorjev. Orjuna so nikle iz zemlje in naša službena kronika beleži v Vojvodini 90 javnih zborov poleg neštetihih konferenc in predavanj. Odstranili smo stotine neprijateljskih tujcev, nacionalizirali smo mnogobrojna udruženja, onemogočili defetistično pisanje irententističnega tiska. Zanesli smo v poslednje selo do sedaj nepoznamo in omraženo idejo jugoslovenskega nacionalizma. Demas-

kirali smo partijske plačkaše. Na večinstnem vidovdanskem zboru ob obletnici svojega dela leta 1923, smo imeli že 42 poverjeništev s sedem tisoč člani. Takrat je prišlo do reakcije!

Radikalni režim, ki je hotel monopolizirati Vojvodino za svoje strankarske cilje ni hotel nadaljnega razvoja jugoslovenske misli, jačanja državne zavesti, zbiranja in organiziranja narodne moči. Prišel se je celo batil in to po pravici, da bo v Orjunaški Vojvodini propala njegova plemenska in partijska koncepcija in je stvoril Srnao.

Veličino in ugled srbskega imena, slavo srbskega orožja ni moglo pomračiti bedno zadržanje gotovih elementov za okupacije; enako pa ne bo Srnao demantirala srbske plemenitosti in viteštva. Osnovanje Srnao je početek odkrite in neizbežne dekadance radikalne stranke. Šele s tem se je videlo, koliko društvenega balasta in svinca zamore zbrati stranka, ki akumulira pri dolgotrajni vladi vse amoralno in breznačelno. Deževati so pričeli zaupni odloki policije in žandarmerije, otvorili so se državni fond, proklamirana je bila nekaznivost zločincev. Pričela se je famozna srnaovska ofenziva. Zažigali in trgali so državne zastave, palili hrano in stanovanja, ubijali in sekali rane. Biti Orjunaš v oni dobi, se je reklo, biti brezpravna zver. Državne nameščence so metali na ulice, priseljenice iz drugih krajov so iz-

ganjali po zakonih stare madžarske reakcije, seljakom so odvzemale osnovna prava svobodnega človeka.

Rdeča srajca, podpirana po radikalnem režimu, je postala pravi simbol zla. Naša borba je bila težka in krvava, ali bila je potrebna. Ogenj je pa zdravil in očistil, izločil je vse to, kar ni bilo za nas, vse polovičarsko in kompromisno, ostali pa so samo prekašani boreci in pravi Jugosloveni.

Borba nas je stala, en oblastni odbor, 18 organizacij, dva lista, dva ubita, dva umrla radi ran, šestdeset izgnanih, preko dvesto zaprtih in ranjenih in preko polovice vsega članstva. Zato pa so tudi popolnoma izginili naši protivniki! Srnao je danes samo še sen in ko so orile po Novem Sadu orjunaške davorije, se mnogo prisotnih ni niti spomnilo, da je preteklo leto čakalo Nacije v sasedi za vsakim oglom morjno zrno ali nož, brušen po plemenski zlobi. Preživeli smo režim srbskega separatizma, preživeli bomo pa tudi sedanjo vladu »sporazuma plemen«.

Kadar pa bo nekega dne partijsko trgovanje z Domovino izzvalo reakcijo jugoslovenskih nacionalistov, ne vem, bomo li mi prvi, vem pa, da bomo dostojno in častno branili naše pozicije. Tako, da se novemu, srečnemu in naprednemu Jugoslovenu, ki bo brezdomno prišel, ne bo potreba nikdar sramovati vojvodinske Orjuna.

tem z Vašimi besedami ključemo vsem Orjunašem:

Najprej — in to takoj — mora vsak Orjunaš v smislu nacionalnega programa opredeliti svoje stališče napram takim »narodnim« političnim nestvorom.

Najprej — in to takoj — moramo nacionalisti iztrebiti to politično nemoralo, ki se je začela zadnji čas bohotno razraščati in katere oficijelno glasilo in voditeljica je »Nova pravda«.

Dr. PAVEL TURNER.

Maribor, 25. septembra. (Izv. »Slov. Narodu«, Ob 12.) Danes ob 10.45 je umrl dr. Pavel Turner v 83. letu starosti.

Včeraj dopoldne je bil še čil in svež, kakor običajno. Popoldne je začel tožiti, da se mu vrti v glavi. Legel je v posteljo. Ob 17. je nastopila agonija. Trajala je vso noč. Danes ob 2.30 je dr. Turnerja zadela kap in je ostal v polni nezavesti do nastopa smrti. Ves čas sta bila pri njem zdravnik dr. Marinič in ravnatelj vinarske šole Andrej Zmave.

Dr. Pavel Turner je bil rojen dne 21. januarja 1842 v Framu blizu Maribora. Prvih šest gimnazijskih razredov je dovršil v Mariboru, 7. na Reki, a 8 z maturó zopet v Mariboru. Potem je postal učitelj aristokratskih sinov, hkratu pa je študiral filozofijo in promoviral za doktorja. Kot domači učitelj plemičev je živel dolgo na Angleškem, v Nemčiji, Švici, potem zopet na Angleškem, nato na Ogrskem, potoval je po Švedskem in Norveškem, nato zopet po Nemčiji, živel na Češkem, med Slovaki itd., se vsidral na Dunaju, a potoval znova v Francijo. Povsod se je zanimal za družabno življenje, o katerem je prav pridno informiral slovenske časnike. Leta 1865., t. j. takoj po maturi, je

poročal Bleiweisovim »Novicam« iz Hulla in Londona o javnih in družabnih razmerah na Angleškem, v Einspielerjevem celovškem »Slovincu« pa je pisal o angleških volitvah za parlament.

Pozneje je priobčeval v »Slovenskem Narodu« redno svoje zanimive »Črčkarije iz Londona«, v katerih je zelo duhovito slikal življenje angleške prestolice. L. 1871. je napisal za »Zoro« humoristično črtico »Na Angleško se grem ženit«, obenem pa je v »Slovenskem Narodu« priobčil več humorističnih in nekoliko satirično zaokroženih podlistkov o svojih potovanjih po Angliji, Nemčiji, Ogrski in Švici. Sodeloval je tudi v »Kresu«, »Ljubljanskem Zvonu« in drugih naših publikacijah. Bil je mož kremenitega značaja in neumoren delavec na polju slovenske kulture. Bil je stalno v stikih z našimi literarnimi in političnimi krogi, gojil je priske priateljske zveze z Davorinom Trstenjakom, A. Aškercem, dr. J. Vošnjakom, dr. K. Štrekljem in drugimi.

Danes nam ga je iztrgala iz naših vrst kruta smrt, kjer bomo še dolgo pogrešali njegovega nastopa in modrega sveta. Ob njegovem grobu žaluje tudi Orjuna, kot za borcem za slovenski Maribor in kliče z globoko boleščjo: »Slava njegovemu spominu!«

Primerno službo

išče LESNI STROKOVNJAK z inozemsko prakso, več korespondence v petih jezikih, samostojnega vodstva, strojepisja in vseh ostalih pisarniških del. Ponudbe naj se blagovoljno pošlji na upravo pod »VSESTRANSKO UPORABEN«.

KARO-čevlji
Maribor, Koroška 19.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSkih PREMOGOVNIKOV vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo INOZEMSKI PREMOG IN KOKS vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

NASLOV:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 15/II.

Spišno ključavničarstvo

Josip Rebek

Ljubljana

Cankarjevo nabrežje št. 9
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

»Mi gremo naravnost, ne ozirajoč se na ničvredne malenkosti — rušoč barikade separatizma in defetizma.

PEVCI! Pristopajte k »Šentjakobskemu pevskemu zboru«!

Ogljeni (carbon) papir, hektografični.
THE REX CO., Ljubljana.

REMINGTON Mod. 12.

brezslisni pisalni stroj.

Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5. Tel. 407

Parna pekarna Jean Schrey
nasl.

Jakob Kavčič, Ljubljana

naznanja, da ima vsak dan večkrat

priznano najboljšo sveže pecivo.

Telefon šte. 158.

RESTAVRACIJA

RAŽEM ŽABJAK, 3

Primorska kuhinja!

Prvovrstna vina!

Morske ribe!

ZMERNE CENE!

EDINO NAŠ POKRET LAHKO OSREČI DOMOVINO!

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega preljubega, nepozabnega soproga, oziroma predobrega, skrbnega papana, brata, svaka, zeta in strica, gospoda

Josipa Schrey-a
trgovca z vinom in posestnika

ter za mnogobrojno čašče spremlstvo na njega zadnji poti izrekamo vsem našo najprisrčnejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvaljujemo preč. o. o. frančiškankom za tolažilne obiske povodom bolezni preblagega pokojnika, gg. zdravnikom za požrtvovalno zdravljenje, pevskemu društvu »Slavec« za ganljive žalostinke, telovadnemu društvu »Sokol« v Štepanji vasi za čašče spremlstvo pri pogrebu in končno vsem darovalcem prekrasnega cvetja na krsto pokojnikovo.

Vsem naša tisočera zahvala.

V LJUBLJANI, dne 25. septembra 1924.

Žalujoči ostali.

Dr. Pavel Turner

je umrl.

MARIBOR, dne 25. IX. 1924.

Naš pokret.

Mestna Orjuna, Ljubljana pozivlja svoje članstvo, da se udeleži v nedeljo 28. t. m. izleta v ljubljansko okolico. Za člane mestne Orjune, Ljubljana izlet strogo obvezen. Članstvo drugih mestnih organizacij dobro došlo. Udeležba članov v kroju, članic v civilu.

Zbirališče v areni »Narodnega doma« točno ob pol 14. uri.

Mestna Orjuna, Ljubljana priredi v nedeljo 28. oktobra ob 20. uri v areni Narodnega doma čajanko. Pozivlja članstvo vseh mestnih organizacij in prijatelje našega pokreta, da se te prireditve sigurno udeleže. Vstopnina prosta.

Mestna Orjuna št. Jakob-Krakovno-Trnovo pozivlja svoje člane in članice na plenarni sestanek, ki se vrši v soboto 27. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu gostilne »pri Lozarju«, Rožna ulica 15. Ker je sestanek velikega pomena, je udeležba za vse članstvo strogo obvezna.

Mestna Orjuna št. Jakob-Krakovno-Trnovo priredi v soboto 11. oktobra »Vinsko trgatve« z zanimivim sporedom, na kar opozarjamo vse bližnje bratske organizacije. Čas in kraj se objavi v prihodnji številki.

Šoštanj, Dr. Ferdo Korun, okrožni zdravnik v Šoštanju je izstopil iz podpisane organizacije. — Orjuna Šoštanj.

Južnoameriška številka »Pobede« je izšla te dni. Tiskana je na finem papirju in ilustrirana z bogato vrsto slik iz našega pokreta in dela Jugoslovenske emigracije v Južni Ameriki. Počeg tega pa ima tako bogato ideološko vsebino, da bi jo moral prečitati vsak zaveden in pravi Orjunaš. Omenimo naj samo naslove nekaterih ideoloških člankov, ki so jih napisali naši najboljši ideologi in voditelji, kot predsednik Direktorija br. dr. Ljubo Leontič, ki je napisal velepomenben članek »Orjuna in Jugosloveni v Ameriki«.

Nestor naše politike in novinarjev, minister na razpoloženju in predsednik Osrednjega odbora »Jadranske straže«, g. Jurij Blankini, je napisal topel članek o naših zaslužnjih bratih z naslovom: Naši zaobljeni brati. Brat oblastni čelnik in tajnik Novosadske oblasti je napisal oris: Naše borbe v srbskem delu naroda. Član Direktorija Kristulović je napisal Duhovna revolucija Orjune je nujna, in Jugoslovenska zastava in plemenske zastave. Prejšnji predsednik Direktorija in pisatelj br. dr. Mirko Korolija je obdelal problem ustvarjanja jugoslovenske rase v članku: Orjuna in naše raso. Problem jugoslovenske nacionalne umetnosti obdelava naš genij Ivan Meštrovič v članku O ideji Vidovdanskega hrana. Neumestno zadržanje in obnašanje jaynosti napram nam je opisal br.

Službene oblike.

OBLASTNEMU ODBORU
OR-JU-NA LJUBLJANA.

Zlet vojvodinskih Orjun, ki se je vršil v Novem Sadu dne 7. septembra t. l. je uspel nad vsakim pričakovanjem. Postal je sijajna manifestacija orjunaške zavesti in moči.

K temu sijajnemu uspehu je doprinesla mnogo poleg vojvodinskih Orjun zlasti številna udeležba našega članstva iz Vaše oblasti, ki se je na zletu odlikovalo z vzorno disciplino in redom.

Direktorij izreka s tem svojo toplo zahvalo in pohvalno priznanje bratskemu Oblastnemu odboru, organizacijam, ki so poslale svoje delegate in članom, ki se niso plašili niti truda, niti stroškov, da doprinesejo k popolnemu uspehu te naše manifestacije.

Naprej za Orjuno!

Zdravo! Direktorij.

Orjunašem v Celju!

Dne 28. septembra si v Celju prvič po prevratu v volilnem boju stoji nasproti narodno-zavedni močičani, združeni v »Narodnem bloku« in narodno-nezavedni, z malimi izjemami od nekdanj nemško orientirani del prebivalstva pod firmo »Celjskega socialno - gospodarkega bloka«. V prvi skupini vidimo može, ki so že mnogo pred svetovno vojno v Celju delovali in trpeli za svoje jugoslovansko prepri-

Ivo J. Lahman s člankom: Ignoranca napram nam. O perečem vprašanju razmerja Orjune napram delavstvu in kmetскому stanu razpravlja Sbj. Roca s člankom Orsa z: Orjuna in delavec. Tem člankom sledi še cela vrsta drugih, ki obdelujejo najrazličnejša vprašanja naše organizacije in opise zadnjih proslav v Novem Sadu in Makarski.

Kot smo že omenili, je list tudi bogato ilustriran. Opozarjamo samo na par najboljših slik, kot so fotografija gospoda Frana Petrinovića, Velikega Jugoslovenskega kongresa v Antafogasti leta 1916., Meeting Narodne odbrane in Orjune v Beogradu, Poslednji govor pokojnega brata Šljapaha v Skofji Loki, slike trboveljskih žrtev, slike Vidovdanske proslave v Ljubljani, slike iz Novega Sada.

Iz te kratke recenzije je razvidno, da je vsebina resnično prvovrstna. Zato pa naj tudi ne bo Orjunaša, ki bi si te številke ne nabavil. Stane samo 3 Din in se dobi pri upravnistvu »Orjune« v Učiteljski tiskarni.

Veliki film našega izleta v Novem Sadu bo dokončan te dni. Film je dolg preko 600 m in slika vse važne momente te manifestacije naše moči in razširjenosti. Glavni prizori so: sprejem gostov, defile čet, Glavni odbor, veliki miting, govorniki, odkritje spomenika br. Filipoviću itd. Film bo predvajan tudi v Ljubljani in že danes opozarjamo nanj vse naše člane in prijatelje.

Izlet na Laverco. Mesto prepovedanega razvitja prapora v Zagorju je priredila agilna organizacija št. Jakob-Krakovno-Trnovo propagandni pešizlet na Laverco, ki je prav dobro uspel. Udeležili so se ga bratje in sestre vseh v Zvezi ljubljanskih Orjuna včlanjenih organizacij. Zbralo se je 50 članov v kroju in 40 članov in članic v civilu. Odhod je bil ob 14½. uri. Pri Ogrinu smo se malo odpočili in se vrnili po isti poti nazaj v mesto. Omeniti treba fanfaro mestne organizacije Ljubljana, katera je cel čas prav pridno trobila. Ob zvokih fanfare in prepevaje orjunaške pesmi, smo šli v povorčki skozi celo mesto, kjer nas je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Pred magistratom je bil razhod. Br. Kašin se je zahvalil vsem, ki so se izleta udeležili, podarjajoč, da ne more ne-intrigantstvo in ne teror klerikalcev in njih zaveznikov komunistov Orjune ukloniti. Želeli bi bilo, da bi se vršilo še več takih izletov v ljubljansko okolico. Članstvu pa priporočamo, da se teh izletov v čimnari večjem številu udeleži, da se razširi orjunaška misel tudi med kmečkim prebivalstvom.

Objave Mariborskega O. O.

Izključitev. Izključena sta za dobo od 15. septembra do 31. decembra t. l. člana Orjune Maribor: Joško Kavčič in Franjo Germ radi obnašanja, ki škodujeta ugledu organizacije. V slučaju, da v tem času zagrešita ponovno kako slično dejanje, postane izključitev s 1. januarjem 1925 definitivna.

Kooperacija. Ker je brat dr. Irigolič kot oblastni čelnik že itak član Izvršnega O. O., je bil v I. O. O. kooptiran na zadnji seji še brat dr. Krsto Cazažura, doslej član širšega O. O. Maribor. S tem je postal I. O. O. kompletan.

Zahvala. Oblastni odbor izreka tem potom zahvalo mariborski mestni Orjuni, posebno pa bratom četnikom za vztrajno, disciplinirano in nesebično delovanje pri volitvah dne 21. t. m. Kakor en mož ste se vsi do zadnjega udeležili volitev in delali, zato je zmaga — vaša. — Zdravo! Oblastni odbor.

»Narodnemu bloku« (I. Skrinjica). Dolžnost nas vseh brez izjeme pa bodi, da z osebnim posredovanjem in poukom nezavednih volilnih upravičencev pripomoremo nasprotnemu bloku do takega poraza, da bodo tudi najbolj zaslepljeni ljudje morali verovati v pristen jugoslovanski značaj našega lepega mesta. Dne 28. septembra mora biti celjsko posilimentstvo za vedno pokopano!

Pod tem geslom na delo, bratje! Vsakogar, ki čuti slovensko in jugoslovansko, pozivamo k sodelovanju. Noben pošten Slovenec si ne sme umazati rok in svoje preteklosti s tem, da bi glasoval za nemškutarsko listo!

Mestni upravni odbor OR-JU-NA Celje.

Kronika.

Klerikalna zloba sega še tudi preko groba. O tem smo se že nešteto krat prepirali. Te dni pa smo zopet doživeli tak sramoten slučaj, ki meče najršo luč na katoliško cerkev.

V Koroški Beli se je vršil pogreb pri delu ponesrečenega delavca brata Petra Šimnica. Pogreba se je udeležila tudi četa Triglavskega bataljona v kroju z dvema praporoma. Komaj pa je zvedel župnik na Koroški Beli, da se udeležijo pogreba umrlega brata tudi Orjuna, je takoj kategorično izjavil: da se on pogreba ne udeleži, ker je v sprevedu Orjuna! Na intervencijo sorodnikov pokojnega in deputacije Orjune je to prvotno izjavo umaknil in obljubil, da pride blagosloviti truplo k hiši umrlega. Ostal pa je pri tem, da se spreveda ne udeleži!

Z ozirom na to njegovo izjavo ga je čakal cel spreved čez ¾ ure na Javorniku. Njega pa ni bilo od nikjer, ker se je, kot se je izrazil »bal incidenta med Orjuno in delavstvom.«

Delavstvo pa je samo pri tem sprevedu pokazalo, da je disciplinirano in da se ne da hujskati od temnih elementov ter je nato v najlepši harmoniji z Orjuno pospremilo brez duhovnika pokojnika do cerkve. Tu je še g. župnik opravil svoje molitve in odšel nato za cerkvi na pokopališče. Ob preranem grobu se je poslovil od rajnega v imenu Orjune br. Danjč Čebulj in v imenu Sokola br. Ravnik.

Klerikalci in državna zastava. Odkar so postali klerikalni tigri kraljevi ministri in opozicionalni Jugoslovanski klub državo in vladotvoren, zapuščajajo ti neomajni in dosmrtni branitelji slovenske avtonomije vedno bolj svoj program. Izdali so avtonomijo, izdali so slovensko zastavo ter se pričeli postavljati v pozo zaščitnikov in braniteljev državne zastave, ki jo po njegovi logiki izrablja »pretrepasla organizacija, ki ima umore na vesti«. Mi sicer ne poznamo nobene pretrepaske organizacije v Sloveniji, ki bi izrabljala državno zastavo. Znano pa je vsemu poštenemu svetu, da so bili samo Orjunaši oni, ki so s svojim življenjem branili napad na državno zastavo in da je bil umirajoči Orjunaš oni, ki je v smrtnih zdihljalih poljubil državni prapor in s tem dokumentiral svojo herojsko ljubezen do te nam vsem svete in drage svetinje.

Znano pa je tudi, da se je baš pod vladno rēda, pravde in zakona pričela v Radićevi čudotvorni republiki sistematska gonja proti državnim zastavi. Omenimo naj samo Čirkvenico, Zagreb, Petrovaradin, kjer je radićevska in hanaovska družal zažigala, trgala in zasramovala našo državno zastavo!

»Slovenčevim« pobožnim urednikom navzlic celibatu in obljubi večnega devišstva, neprestano nore po tonzuriranih glavah pregrešne misli in želje po ženskah. Ni jim dovolj, da imajo v ta namen na razpolago cele legijone brunnih Marijin devic, temveč šarijo in ponujajo svoje kavalirstvo tudi drugim ženam. V časih, ko še ni bilo Orjune in Orjunašice, so to svojo pozornost izkazovali »kratkokrillnim Sokolicam«, odkar pa imajo tudi oni svoje »kratkokrillne Orličice« so obrnili pažnjo na Orjunašice. Sprva so se jim ponujali kot zaščitniki pred terorjem poedincev, ki so jih po »Slovenčevih« informacijah sišli v našo organizacijo. Ko pa so videli, da s svojo vsiljivo naktlonjenostjo ne opravijo nič, so pričeli s svojim

obrekovanjem, vzetim iz moralke pokvarjenih semenščnikov. Pričeli so blati in grđiti naše pregreške. V »Slovencu«, ki je izšel po prepovedi prireditve v Zagorju, je iznesel med drugimi »praznimi klopotci« tudi sledečo cvetko:

»Oblast je storila edino prav, da je izzivalni pohod Orjune prepovedala. Že objava, da Orjunašice ne bodo šle v Zagorje v kroju, pač pa Orjunaši, pove mnogo. Orjuna se je nadejala pač, da bodo orožniki preiskovali Orjunaše v kroju, Orjunašice v »civilu« pa ne. Če bi bilo prišlo do prelivanja krvi v Zagorju, bi si bila Orjuna umivala roke, češ, saj so nas preiskali in nismo imeli orožja seboj. Poznamo te tičke!»

Tudi mi poznamo te tičke, ki so izlegli ta podli napad. Vedo pa naj, da se je poslov tihotapljenja s pomočjo žensk in pobožnih redovnic, posluževal nek klerikalni zavod, ki mu ta posel tudi v bodočnosti hvaležno prepuščamo. Orjunaši pa so in bodo še tudi v bodoče nosili sami svoje orožje, ker jim tega po posesti orožnega lista nihče braniti ne more, najmanj pa kak vsegamogočni »Slovenčevce«.

Prepoved prireditve razvitja prapora v Zagorju je izzvala živahne komentarje v naprednem časopisu, ki je enoglasno obsodilo zlobno klerikalno lopovščino. Omeniti moramo, da se je v tem slučaju tudi energično postavil na našo stran »Kmetijski list«, ki nisam nikoli preveč odobral našega pokreta.

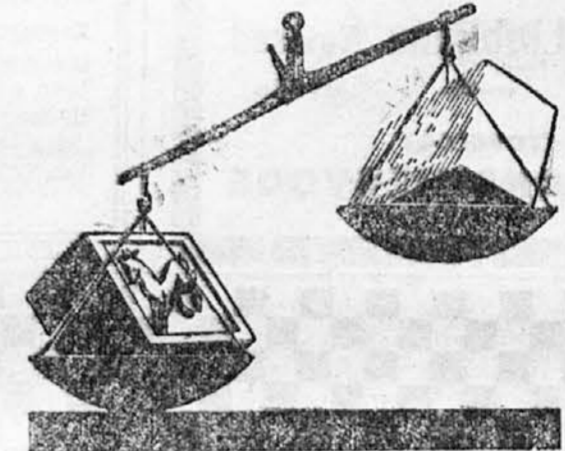
Kako dobro so klerikalci pripravili vso zadevo, se najlepše vidi iz tega, da je v nedeljo neki visoki klerikalni funkcionar s smeihom pozdravil našega člana, ki se je vračal iz Zagorja, kamor je odšel, ker še ni bil informiran o prepovedi, z besedami: »Da bo razvitje v Zagorju prepovedano, to sem vedel že pred dvema dnevoma. Pa Vam nisem hotel kaľiti veselja.« Klerikalni denuncijantje so bili na ta način obveščeni že dva dni pred proslavo in je zakasnitvi dostave odloka iskati vzrok samo v zlobnosti proizvočitelj prepovedi, ki so hoteli zadati Orjuni poleg moralnega še finančni udarec.

Dopisnikom. Vsled preobilice gradiva smo bili primorani prihraniti dopise, ki jih bomo priobčili v drugi številki. Obenem opozarjamo vse organizacije, da skrbe za redno informacijsko poročilo našemu listu, kj ga nekatere Orjune zanemarjajo.

Uredništvo.

ZRNA.

»Slovenec« se huduje, ker je Orjuna izvensila lepak s komentarjem o prepovedi razvitja prapora v Zagorju. Mi pa smo mnenja, da naj le lepo mirujejo, doker ne bo pričela z drugačnim obnašanjem. Sicer pa imajo gotovi gospodje v Katoliški tiskarni v tem že sami dobro prakso in tradicijo še izza Stetefove ere.

MILO, GAZELA, ODEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI

vse manjvredne, cenejše izdelke.
Dobite ga v vsaki trgovini!

PODPISANA TVRDKA PRIPOROČA:
SADNE SOKE:

malinovec, citronado in sadni grog (punč).

AROME ZA NEALKOHOLNE PIJAČE:

limonova, jabolčna, jagodova, malinova, mandljeva, mazelčna, nektar, oranžna, rožna, mešane arome (tutti frutti), Vanile, Waldmeister.

ESENCE ZA ALKOHOLNE PIJAČE:

Run-esence različne vrste, konjak, brusov, černejev, kava, kumnova, oranžna, pelinkovac sadjev, tropinov, brinjev, drožni itd.

SADNE ETERE

v raznih koncentracijah.

NAVODILA NA ZAHTEVO NA RAZPOLAGO.

SREČKO POTNIK IN DRUG

parna destilacija esenc itd. LJUBLJANA, Metelkova ul. 13.

Tovarne TRŽIČ
čevljev (Slovenija).

PETER KOZINA & Ko.

Najnovjši izdelek Original GOODYEAR WELTSHOE za gospode. - Za dame lahke galanterijske čevlje najboljših kvalitet v najmodernejših oblikah. ---- Izdeluje sedaj tudi higijenične čevlje za otroke.

Prodaja na malo in veliko:

v Ljubljani: Podružnica:

Breg šte. 20, Aleksandrova cesta 1, Prešernova ulica (Seljak). ZAGREB Račkoga ulica br. 3.

IVAN ZAKOTNIK

masni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379

Vankovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostraža za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

SVOJI K SVOJIM!

Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Istotam se dobijo po nižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatika ter se sprejemajo v polno popravo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

MERAKL

barve, mastila, lake, kit, klej, emaile, čopiče in zajamčeno

čisti firnež

najboljše vrste nudi tovarna

Medic-Zankl

d. z o. z.

Maribor Ljubljana Novisad

podružnica. centrala. skladišče.

Tovarne:

LJUBLJANA-MEDVODE

Inserirajte v ORJUNI!**SLOGRAD**

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Tel. inter. 180. Tel. inter. 180.

Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Stroški pri uporabi bencina!

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj avto, traktor ali stabilni motor s patent.

HAG - generatorjem!

Vozi z ogljem!

Prospekte in reference daje:

JUGO-HAG

LJUBLJANA, Bohoričeva ulica št. 24.

Telefon šte. 560.

Stroški pri uporabi oglja!

GRADBENO PODJETJE

ING. DUKIČ & DRUG

LJUBLJANA, BOHORIČEVA ULICA 24

Potrti od neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčno ljubljeni, nepozabni soprog, oziroma predobri skrbni papa, brat, svak, zet in stric, gospod

JOSIP SCHREY

trgovec z vinom in posestnik

dne 21. t. m. ob 1 uri popoldne po dolgi mučni bolezni, večkrat previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb preblagega pokojnika se je vršil v torek dne 23. septembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Sodna ulica 2, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se je truplo položilo v lastno grobnico k večnemu počitku. Sv. rekvijem se bo bral dne 26. t. m. ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi Marijinega oznanjenja. Priporočamo ga v blag spomin.

V Ljubljani, dne 21. septembra 1924.

Ivana Schrey, roj. Anžič,
soproga.Melanija,
hčerka.Adolf Schrey,
brat.Terezija Pramberger, Ana Hofmeister,
sestri.

Vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.